СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
ЧАСТЬ I. Established 1893. TWO SECTIONS — SECTION I.
Рік LII. Ч. 78. Ню Йорк і Джерзі Сіті, субота, 22. квітня 1944. No. 78. New York and Jersey City, Saturday, April 22, 1944. Vol. LII.
ТРИ ЦЕНТИ в Злучених Державах Америки. ПЯТЬ ЦЕНТІВ за границею Злучених Держав Америки. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237—4-0807 Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS in the United States of America. FIVE CENTS elsewhere.

Відкриття Конвенції Міжнародної Організації Праці

У Філядельфії зїхалися представники 41 держав, приналежних до Ліґи Націй, на три-тижневу конференцію Міжнародної Організації Праці. Після її відкриття в четвер 20. квітня предсідником скликуючого комітету Картером Ґудричом, американська делеґатка, секретарка праці Френсис Перкінс відчитала привітне письмо президента Рузвелта, в якому він заявив, що „тривалий мир можна осягнути лише через належно зорґанізовані економічні установи, оперті на людяних робітничих засадах, правильному заняттю і вдоволяючому доходови для всього населення". Після відкриття вибрано предсідником конференції Волтера Саша, заступника премієра з Нової Зеляндії. Віцепрезидентом вибрано американця Роберта Дж. Вата.

ПРИГАДУЮТЬ НА КОНЕЧНІСТЬ ЗАВЕДЕННЯ ЗАГАЛЬНОЇ ПРИМУСОВОЇ СЛУЖБИ

Секретар війни Стимсон і секретар фльоти Накс видали спільну осторогу до народу Америки, що держава є виставлена на недостачу робучої сили саме вчасі найбільшого военного зусилля. З цієї причини вони відзиваються до конгресу і до всіх рішальних чинників, щоб приспішити переведення загальної краевої примусової служби на те, щоб можна зразу дати іншого робітника на місце такого, що пішов на війну. — Безпосередно після появи цього зазиву представники бізнесу, зорґанізовані в Краевім Товаристві Фабрикантів, видали заяву, що законодавство для введення примусової служби буде нещастям для продукції, отже вони противні такому актови.

ВИВЕЗЛИ З КИЇВСЬКОГО ТЕАТРУ.

Наставлений націстами директор Київської Опери, Вольфґанґ Брюкнер, забрав до Німеччини з відступом німців нотну бібліотеку театру, а в першу чергу ноти українських і російських опер, а далі всі декорації й костюми українських опер і все, що мало якунебудь матеріяльну вартість. За німців мали виставляти в театрі тільки німецькі опери, а над театром виднів напис „Тільки для німців". Таке передає Новое Русское Слово.

ПАРТИЗАНИ ДІЮТЬ КОЛО ЛЬВОВА

За комунікатом червоної армії, коло Львова оперує проти німців кілька партизанських відділів. Вони виколїйли останніми днями сім німецьких військових поїздів та рознесли залізничі дороги на просторі 600 метрів.

Ворожі відділи для направи залізниць витягнули опісля зпід розбитих возів понад двіста вбитих німців.

В НЮЙОРСЬКІЙ ОКРУЗІ ТАКИ ПОКЛИКАЮТЬ 26-ЛІТНІХ

Не зважаючи на це, що 11 квітня директор Поборової Служби нюйорської округи полковник Артур В. МекДермот заявив, що поборові від 26 літ і вище не будуть покликані до активної військової служби, в пятницю 20. квітня він видав новий розпорядок, яким наказує зголоситися до служби всім 26-літним, що не працюють в підприємствах для критичної продукції. У Вашинґтоні в Комісії для Військових Справ палати репрезентантів перейшла ухвала, щоб до війська покликувати поборових у клясі 4-Ф, які не зголосилися добровільно до праці в критичному промислі. Їх будуть вживати до невоенної служби при армії і фльоті.

ТЕЖ І ТІ НЕ ВІДДАДУТЬ ТЕРНОПОЛЯ І СТАНИСЛАВОВА.

ПАТ подає з Каїра (Єґипет) про „силу польської крови". Репортаж розповідає про Джана і Чарлза, „двох американських хлопців" (вояків), що просили польських книжок і ґазет та матеріялів про Польщу. Джан і Чарлз, хоч слабо говорять по польськи, але хочуть простувати „фальшиві інформації про Польщу" і доказувати, що „Польща чужого не бажає, але свого не хоче й не може віддати". Далі пишеться, що обидва хлопці вродились в Шікаґо, а їхні батьки походять — з Тернополя і Станиславова. А ті землі, кажуть вони, „є для них Польщею", ось тою Польщею, „що свого не дасть". Репортаж кінчиться тим, що ось в такому обявляється „сила польської крови, сила велика, імпонуюча".

ПОЛЬСЬКИЙ ЖИД ПРО ЖИДІВ У ПОЛЬЩІ.

Мабуть тому, що з Лондону поширились вісти про антисемітизм у польському війську, місячник „Поліш Джу", що його видає Федерація Польських Жидів в Ню Йорку, помістив артикул Мориса Блюменштока, з якого виходилоб, що жидам у Польщі, коли іде про шкільництво, було найліпше з усіх країв у світі крім Палестини. Автор каже, що в передвоенній Польщі жиди видавали пересічно дві книжки денно. Жиди, каже він, мали в Польщі, коли іде про часописи, 230 періодичних видавництв, а в самій Варшаві було 8 жидівських щоденників і два денники жидівські, видаванні польською мовою. Таке передає ПАТ.

Аліянтська фльота атакує Суматру

Східна британійська фльота на Індійському океані завдала японцям перший більший удар від заняття японцями Сінґапору, коли вона зробила в середу ранком перший несподіваний напад на північну частину Суматри. Головними цілями атаку були важні японські бази Сабанґ і Льо Нґа. Їх доки, електровні, причали, бараки, ґанґари, залізничі варстати й радіова стація були пошкоджені. Горіючі збірники нафти викидали клуби диму на височину 7,000 стіп. Атаку доконали літаки, підвезені під цілі літаковозами.

Японці були зовсім заскочені нападом. Тільки один аліянтський літак був примушений осісти на море, але пільота врятувала субмарина, що виплила на поверхню води, не дивлячися на ворожий огонь з прибережної артилерії.

НОВІ СОЛЬОВІ УКРАЇНСЬКІ ПІСНІ.

Музичне видавництво М. Baron Co. 8 West 45 St., New York, N. Y., видало дві нові пісні, композиції Павла Печеніґи-Углицького, для високого голосу і до слів Т. Шевченка, а саме: „Удоптала стежечку") (Song to a fiddler) і „Ой одна я, одна" (Solitude).

Кожна пісня має оригінальний текст Шевченка та переклад на англійську мову зладжений Ольгою Пол. Ціна кожної пісні 50 центів. Д-р П. Маценко пише в ґазеті „Новий Шлях", що ці „пісні надаються до співу на різних концертах, а найпаче на Шевченківських і ми їх щиро нашим артистам співакам рекомендуємо".

ЗАЗИВ ДО ОБНОВИ АМЕРИКАНСЬКОЇ ЄДНОСТИ

Підсекретар війни Роберт П. Петерсон пригадав населенню Америки, що однодушний настрій, який запанував безпосередно після нападу на Перл Гарбор, останніми часами підупав; з цієї причини він візвав усіх американців до обнови єдности тим, що кожен оживить довіря до нашого военного проводу, злучиться духом з нашими боевиками на фронтах і повірить у спільну акцію наших союзників. Це сказав Петерсон вчасі дискусії, зааранжованій ґазетою Ню Йорк Таймс на тему: „Ми всетаки щойно маємо виграти війну".

ЛІТАКИ БЮТЬ ПО ВОРОЖИХ ОБОРОННИХ ІНСТАЛЯЦІЯХ У ФРАНЦІЇ

Американські літаки вдарили величезною силою в четвер уночі на німецькі військові інсталяції в північній Франції, де ворог приготовляє сильні фортифікації проти евентуальної аліянтської інвазії. Від 750 до 1,000 бомбовиків узяло участь у цьому налеті.

За 60 годин повітряних операцій, підчас котрих між іншим на один день припали уродини Гітлера, Аліянти скинули на ворожі позиції 11,500 тон вибухових матеріялів.

ЧЕРВОНА АРМІЯ ВІДБИВАЄ НІМЕЦЬКУ ОФЕНЗИВУ ПІД НАРВОЮ

Німецька армія почала поважну офензиву на північній частині східного форнту. Думає видно стягнути туди більші російські сили, аби облекшити їх натиск на південну частину фронту.

Комунікат червоної армії каже, що советські летуни робили багато рейдів на залізничі двірці здовж границь естонської й лотиської советської републики.

Цей самий комунікат говорить про поважні бої на південний захід від галицького міста Тернополя та на схід і полудне від міста Станиславова.

ПОЛЬСЬКЕ ДУХОВЕНСТВО І ПОЛЬЩА

В Ню Йорку відбувся зїзд польських католицьких священиків Східної Округи, в якому взяло участь до сто священиків. Ця орґанізація священиків, істнуюча від 1904 року, забирає завжди голос теж в різних політичних справах, звязаних з судьбою Польщі. Тепер говорено про справу зорґанізовання цілої американської Полонії для оборони „найсвятіших прав польського народу", як теж рішено поперти всіми силами Конґрес Полонії, що відбудеться в Бофало, головно для справ оборони цілости Польщі.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПОСТРАХИ ЗА МАЙБУТНЄ

Велика норвезька письменниця Сіґрід Ундсет, що від кількох літ перебуває в Америці, виступила оноді в своїй розмові з ґазетярами з публичною осторогою перед поступом фашистівських настроїв серед американського ґромадянства. Початок для цеї аґітації, на її думку, мала би дати Німеччина, котра по проґрі в теперішній війні певно буде пробувати розбурхати антисемітизм. Признаки цього руху Ундсет уже добачує тепер у діяльности „того дітройтського священика", за котрого, як вона каже, вона стидається, хоча вона теж є католичка.

Осторогу великої письменниці, як звичайно, деякі люди приймуть з недовірям. Мовляв, як можна припустити зріст антисемітизму по війні, в котрій ворога між іншим морально осуджувано якраз за його антисемітизм? Для людей з досвідом в таких справах така можливість не є нічим дивним. Одначе й серед тих, що допустять таку можливість, багато людей може подивитися на неї як на справу, для них байдужну. Що, мовляв, це може обходити нежидів?

Та знову досвід людства з усякими ненависними рухами показує, що на антисемітизмі такі рухи не кінчаться. Від нього вони тільки починаються, переходячи від ненависти до жидів до ненависти до інших ґруп. В Америці спеціяльно за ненавистю до жидів скоро приходить ненависть до „чужинців", себто до імiґрантів. Через те справа поширення антисемітизму повинна би тут обходити до живого й всіх іміґрантів і людей іміґрантського походження.

Немовби на доказ правдивости діягнози цеї суспільної недуги виступила жіноча ультрапатріотична орґанізація, що обєднує нащадків американців, що брали участь в американській революції, з домаганням до американського конґресу здержати всяку іміґрацію до Америки по війні. За такою пропонованою забороною іміґрації ховається ясно думка, що іміґрація шкодить краєви, що іміґранти приносять краєви всякі нещастя й клопоти. Очевидно натяк тільки укритий, його щойно треба догадуватися. Та звісно це вже „гарний" початок: за ним піде скоро зовсім ясна бесіда.

БАЧАТЬ СКАЛКУ В ЧУЖІМ ОЦІ

Євангельське порівнання про людину, що бачить скалку в чужім оці, а не бачить бервена в своїм, прикласти може тепер до себе американський конґрес. Від якогось часу саме в цьому конґресі деякі репрезентанти й сенатори тільки й роблять, що виступають проти федерального уряду за бюрократизм, за творення різних урядів і посад, за двоєння роботи, за розкидання на це податкових грошей.

Тепер конґресмен Кокрен виступив з доказами, що власне конґрес поповняє всі ці проступки, які більше крикливі його члени закидають федеральному урядови. У конґресі існує тепер понад сотка різних комітетів. Багато комітетів робить ту саму, або майже ту саму, роботу. Багато визначних урядовців, замісць виконувати свою роботу, мусять зявлятися перед такими комітетами зо звітами, на те тільки, аби на другий день зявитися перед іншим комітетом і вияснюти ті самі справи.

Край винен вдячність конґресменови Кокренови за його розкриття. Маймо надію, що як у конґресі виступить знову якийсь посол з обчисленим на ловлення симпатії закидом розтратности федерального уряду, найдеться в конґресі хтось, що йому скаже: „А чи не добре було би почати реформу видатків від нас самих?"

ВЛАСОВЦІ З „УКРАЇНЦІВ"

Нюйорське Новоє Русскоє Слово з 20. квітня подає, що йому донесено, що до Франції прибула „армія" Власова, „доповнена виключно українцями". Вона має бути призначена для „боротьби з французькими партизанами". Власов, це той совєтський ґенерал, росіянин, що був попав у німецький полон і зачав орґанізувати у націстів російські частини для боротьби з Совєтами. Як там могли знайтися українці, це вже „тайна" тих, що розпускають ось такі вісти.

ЯК БЕРУТЬСЯ ДО ПРОПАҐАНДИ ЗА ПОЛЬЩУ?

Гонората Б. Воловска, предсідниця „Звйонзку Полек в Америце", пише, що за гарними і патріотичними словами за Польщу мусять наступати ще кращі й сильніші діла. Іде про те, каже вона, щоб американські поляки „поширювали правду про Польщу і спростовували очернювання Польщі". Вона взиває американських поляків зложити на таку працю „Польський Народний Фонд". І то впродовж кількох тижнів! І то в сумі кількох мільйонів долярів... Ось ту суму, каже вона, треба віддати до диспозиції Конґресови Американської Польонії, що зізджається до Бофало на наради, які відбудуться в днях 28—30 травня 1944. Пише, що вона певна, що „польське духовенство теж і тим разом буде першим, що зложить свої жертви", а за ним підуть „товариства, орґанізації та інші установи, купці, промисловці, професіоналісти, за якими знову посипляться завжди жертволюбива маса польського громадянства". І теж певна, що це все вдасться, та що американські поляки зберуть міліони долярів на видавництва для „поширювання правди про Польщу"...

РОЗУМНЕ ВИЯСНЕННЯ ПАРТІЙНИКАМ.

Союз Українських Канадійських Вояків за Морем, що має свій осідок в Лондоні, оголосив тим, що відносяться до нього в такий спосіб, що пробують дошукуватись в цій орґанізації „своїх", себто „з своєї партії", що в Союзі — „ми всі безпартійні", та що їх єднають дві справи: Канадійський мундур і українська кров. А далі кажеться таке:

„Наш клич „один за всіх, а всі за одного". Просимо це підкреслити всім. В нас тут нема одних, других, або третіх. Ми є всі одні і ті самі українці, канадійські вояки. Боремося за Канаду і за Україну та під кожним оглядом всі годимося".

ШУКАЮТЬ АМЕРИКАНСЬКИХ ПРИЯТЕЛІВ.

Польська Агенція Телеграфічна подає постійно новинки про засновування щораз нових відділів товариства „Америкен Френдс оф Поленд". Засновують їх по різних містах по цілій Америці.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Дня 20. квітня 1944. р. помер у 59. році життя

АНДРІЙ КОБЛАН,

член Тов. Укр. Січ, від. 170 У. Н. Союзу в Джерзі Ситі, Н. Дж.

Покійний був першим членом при основанню згаданого відділу в лютім 1912 року і був завсіди активним членом відділу. Походив зо села Любша, пов. Рогатин, Західна Україна. Полишив у смутку жену Катерину, синів Івана і Михайла, дочку Марію, зятя Антона, невістку Софію і онука Івана. Молодший син Михайло під цю пору находиться при Американській Армії як саржент, котрий тільки серцем відчує біль жалю по утраті рідного батька.

Похорон відбудеться в понеділок, 24. квітня, в год. 9. рано, з похоронного заведення, 976 Summit Ave., cor. Linden St., Jersey City, N. J., до укр. катол. церкви св. Петра й Павла при Ґрін і Сусекс ул., Джерзі Ситі, Н. Дж.

Просимо членів узяти участь в похороні і тим віддати останню прислугу бувшому членови нашого відділу.

В. Й. П.! Т. Наконечний, секр.

ПЯТІ ВИЩІ ОСВІТНІ КУРСИ.

Відбудуться вони в липні й серпні цього року в Винніпегу заходами Культурно - Освітної Рефентури при КЕ Українського Національного Обеднання в Канаді. На курсах, як і минулих років, буде вчити проф. Олександер Кошиць.

НАЦІСТІВСЬКА „ВАНДА".

Це німецька радіо-висильна, що промовляє польською мовою до польських вояків на італійськім фронті.